

AURORA BĂDILĂ

Din 1934, când cunoscutul animator și colecționar de artă Mișu Weinberg a făcut prima achiziție, un tablou al lui Nicolae Grigorescu, s-au scurs aproape patru decenii. De atunci, în interiorul devenit neîncăpător al apartamentului din strada Alexandru Sahia, nr. 36 s-au adunat, cu o pasiune selectivă, peste 400 de tablouri (uleiuri, guașe, acuarele, pasteluri, desene sau gravuri) în mijlocul cărora „sublimul impresionează și frumosul încântă”^{*}.

În atmosfera plină de rafinament și bun gust a colecției a poposit, pentru a reveni adesea, un mare număr de vizitatori, încă din 1948, când colecția a fost declarată de utilitate publică.

Poate funcționalitatea unei asemenea colecții, în care o artă adevărată își exercită funcția de comunicare, este determinată și de reala vocație a colecționarului, căci se poate afirma cert că prin Mișu Weinberg facem cunoștință cu o vocație de colecționar deosebită, unită cu o sensibilitate absolută.

Cercetarea ansamblului de tablouri al colecției, în ambianța căreia se întâlnesc mari înaintași ai artei contemporane, produce o imensă surpriză, trezește o mare tensiune interioară din care îl deducem pe colecționar. Într-o astfel de acțiune personală manifestată în artă, deslușim și o pregnantă revelație a unei subiectivități puternice.

Dintre colecțiile de artă particulare create între cele două războaie mondiale la noi în țară, dintre nume cunoscute ca: K. Zambaccian, G. Oprescu, Ion Minulescu sau I. N. Dona, colecția Weinberg își are o istorie deosebită, ce dezvăluie strădania de decenii a unui mare iubitor de artă, dornic de a împărtăși bucuria unei trăiri artistice prin colaborarea cu principalele instituții muzeale în realizarea unor ample și importante manifestări.

Participarea lucrărilor din colecție la multe expoziții românești organizate peste hotare, prezența numelui M. Weinberg în cataloagele expozițiilor de artă din Paris, Moscova, Leningrad, Viena, Veneția, Berlin, Praga, Vrașovia, Belgrad sau Budapesta și la cele peste 65 de expoziții realizate de Muzeul de artă al R. S. România la care a participat, sînt o confirmare a cuvintelor maestrului Ion Jalea, rămas în cartea de impresii din 1957: „Colecția este dovada unui mare discernămint și o serioasă preocupare intelectuală”.

Colecția Weinberg — citată în multe publicații de specialitate din străinătate ** — își desăvîrșește farmecul compozițional prin asociația picturilor cu unele piese de mobilier de mare valoare, din care amintim: cassona florentină din secolul al XVIII-lea, mobila spaniolă de influență renascentistă, din lemn de nuc, din secolul al XVII-lea, mobila hispano-maură, o etajeră chinezească din lemn de piper din secolul al XVII-lea cu încrustații de sedef, o comodă barocă franceză din lemn de trandafir, aparținînd secolului al XVII-lea....

Ansamblul expozițional al complexei colecții cuprinde creații ale unor popoare diferite, din epoci diferite, la care esteticul întrunește deopotrivă imaginație și frumos artistic.

În jurul unor valoroase covoare orientale, produse ale atelierelor din Sirvan, Buhara, Mudjur, sau Ghiordex sînt așezate cu gust o serie splendidă de vase chinezești cloisonné de pe vremea dinastiei Ming,

* Immanuel Kant

** „The World of Learning” — Londra, „Guide to modern art in Europe” — New York (The museum of modern art)

ceramică și faianță extremorientală, cristaluri de Boemia, icoane pe sticlă, faianțe din vechile manufacturi ale Franței, Angliei, Italiei și Chinei. De remarcat starea excepțională în care a fost întreținute marea majoritate a obiectelor. Observăm, de asemenea, din primul moment, un delicat spirit în alegerea formelor, a modelelor și a nuanțelor produselor de artă prezente aici.

Acest mozaic de stiluri, precum și armonia interioarelor colecției Weinberg oferită de noblețea pieselor selectate, invită la o solemnă meditație

„Felicit pe colecționarul Weinberg pentru competența și bunul gust ce a avut în alegerea unor opere de artă ale pictorilor noștri. Colecția aduce, după părerea mea, un real aport în viața noastră culturală” — nota Iosif Iser în 1953. . . . În cartea de impresii a colecției.

Fericita întâlnire a colecționarului cu Iser a însemnat și un succes pentru colecția în sine, care în prezent dispune de un ansamblu de tablouri ale acestui artist plastic român ce atinge cifra de aproape 200 de piese. Niciunde, Iser nu trăiește mai intens ca în casa colecționarului Weinberg.

Centrul picturii iseriene — chipul omenesc, cu tristețe stăpînită și cu o expresivă poză demonstrativă — prezintă o relaxare, o absență, o atmosferă foarte rar întâlnită în arta plastică contemporană. Iser se încadrează cu atât mai mult în interiorul originalei colecții Weinberg, și el un original de la alegerea subiectului și plasarea lui în cadru, pînă la efectele surprinzătoare obținute prin subtilitatea și gradția nuanțelor. La Iser compoziția constă în selectarea fiecărei tușe sau linii, care obiectivează și materializează, reprezentarea sa ajungînd la o impresie optică de sensibilitate tactilă. Grandoarea culorii crează armonie, economia de mijloace și contrastul de lumină și umbră distingînd cele mai diferite momente ale dispozițiilor sufletești. Multe din tablourile lui Iser în care trăiește mediul tătărăsc dobrogean — căci este cunoscută predilecția sa pentru unele note orientale, ne aduc în față o forță de expresie personală, o viziune originală viguroasă, o puternică personalitate, o știință a cromaticii, în care se îmbină cu distincție verdele,

A. Ciucurencu, *Portretul colecționarului M. Weinberg*, 1956

I. Iser, *Odaliscă*, 1945

Gh. Petrașcu, *Natură statică*, 1932

roșul și maroniul. Balerinele, arlechinii și odaliscele, tătăroaicele din Dobrogea sau țărăncile din Argeș, peisaje din Spania și Franța, își au contur în *Odalisca* (1945), *Peisaj din Spania* (1930), *Țărăncă* (1940), *Nud* (1918), *Tătăroaica* (guașă) sau alte lucrări iseriene.

Infinitatea de valențe existente în cele trei interioare ale colecției o dau și peisajele lui Lucian Gri-gorescu, Francisc Șirato și Jean Al. Steriadi, care își duc existența în concordanță cu tonurile picturale ale lui M. H. Maxy, R. Schweitzer-Cumpăna, Sorin Ionescu, R. Iosif, Adam Balțatu, G. Ștefănescu, W. Arnold, sau Mihaela Eleutheriade, lucrări cu stil și tematică diverse.

Gh. Petrașcu, reprezentat prin puține lucrări, produce o reală surpriză prin prezența *Naturii statice* (ulei pe pânză din 1930—1932) și *Interior la Tîrgoviște* (1937).

Al. Ciucurencu, ne reține timp îndelungat în fața *Naturii statice cu fructe și flori* (lucrare din 1944), evidențiindu-i din plin calitățile de colorist.

Th. Pallady, discret, dar de mare emoționalitate, ne învăluie cu un desăvârșit rafinament al culorilor cînd ne aflăm în fața tablourilor *Pe Sena*, *Natură moartă cu narghilea*, *Natură statică cu față de masă neagră* și *Femeie în interior*.....

Admirînd un vas de email sau de bronz, un serviciu de porțelan, un filigran de argint sau un cristal vechi cu străluciri delicate, ajungem în fața a patru impunătoare portrete, atît de bine cunoscute : *Portretul colecționarului Weinberg* de Al. Ciucurencu (1956), *Portretul lui Gala Galaction* de Iosif Iser, *Autoportretul lui Iser* și *Autoportretul lui Pallady*.

Multe din tablourile și obiectele de artă din colecție au fost selecționate deseori în vederea organizării unor expoziții itinerante în principalele orașe ale țării, pentru popularizarea acestor piese rare.

Formidabilul suflu entuziast al colecționarului Weinberg și marea sa pasiune de a reorganiza neîncetat colecția, schimbînd adesea locul exponatelor sau înlocuindu-le cu piese neexpuse din lipsă de spațiu, dau acestui tezaur de artă pus la dispoziția publicului o notă de prospețime și nouitate în prezentare.

Oferind iubitorilor de frumos, istoricilor și criticilor, pictorilor și studenților din învățămîntul de artă posibilitatea unei ample documentări asupra multor valorosi artiști plastici, participînd la expoziții retrospective în țară sau peste hotare, colecția a devenit un instrument de propagare a artei. Scriitorul T. Teodorescu-Braniște însemna cîndva în cartea de impresii : „.....Punînd la dispoziția publicului (operele de artă — n.n.) M. Weinberg a făcut o mare faptă de cultură”.

Părăsind captivantele interioare ale colecției cu conștiința că vom reveni, rămînem fascinați de am-bianța unui interior de artă, ce-și află secretul în potențele sale cromatice și unduirea unor forme armo-nioase..... cu dorința de a dezlega fantastica enigmă a sensului culorii.....